

Schade door een boom, wie is aansprakelijk?

Bomen kunnen omvallen of zware takken verliezen waardoor schade kan ontstaan. Die schade kan soms behoorlijk zijn, bijvoorbeeld wanneer de boom op een tuinhuis valt. Veel mensen denken dat de eigenaar van een boom sowieso altijd aansprakelijk is; de zogenaamde risicoaansprakelijkheid*. Dat is onjuist. Hieronder wordt uitgelegd hoe dat zit.

Voor schade door bomen geldt het algemene principe dat eenieder zijn eigen geleden schade draagt. Als een boom op jouw eigendom (huisje) valt, draag jij dus de schade, ook al is het de boom van de buren.

Er is een uitzondering: als er sprake is van een onrechtmatige daad. De verzorger van een boom (meestal de eigenaar of gebruiker van de grond) is namelijk verplicht de boom goed te onderhouden. Als iemand daarin nalatig is geweest kan dat onrechtmatig zijn.

Wanneer kun je spreken van een onrechtmatige daad en wanneer van goed onderhoud? Dat wordt hieronder uitgelegd.

Onrechtmatige daad ex artikel 6:162 BW (Burgerlijk Wetboek)

De eigenaar van een boom heeft enerzijds de plicht om te zorgen voor goed onderhoud en het doen van controles van de boom en anderzijds om adequaat in te grijpen om mogelijke schade te voorkomen. Voor het vaststellen of sprake is van aansprakelijkheid op grond van een onrechtmatige daad moet kort gezegd aan vijf vereisten zijn voldaan: 1) er moet sprake zijn van onrechtmatigheid (in strijd met zorgvuldigheidsnormen of wet gehandeld hebben); 2) van toerekenbaarheid (in de vorm van opzet of schuld); 3) er moet schade zijn en moet 4) een verband zijn tussen de daad en de schade (causaliteit) en er moet sprake zijn van relativiteit. Dat laatste houdt in dat de geschonden norm strekt ter voorkoming van het ontstaan van schade.

Degene die schade heeft geleden, zal moeten bewijzen dat de eigenaar van de boom tekort is geschoten in deze zorgplicht. Dit kan bijvoorbeeld door aan te tonen dat de boom onvoldoende is onderhouden* en gecontroleerd of juist te veel is gesnoeid waardoor de boom is beschadigd, of dood is gegaan, en zijn takken heeft laten vallen. Of bijvoorbeeld door aan te tonen dat de risico's van de slecht onderhouden boom al vaker zijn aangekaart bij de eigenaar, maar dat die daar niets mee heeft gedaan. Van een goed onderhouden boom mag worden verwacht dat deze niet zomaar omvalt of grote takken laat vallen.

*Goed onderhoud in juridische zin

De mate van zorg hangt af van soort en de grootte van de boom, hoe oud hij is en de plek waar hij staat. In het algemeen kun je zeggen dat de boom regelmatig regulier onderhoud nodig heeft en soms jaarlijks of vijf jaarlijks gecontroleerd moet worden (een boomveiligheidscontrole door een deskundige). Hoe vaak een boom gecontroleerd moet worden, is afhankelijk van de leeftijd, omvang en vooral de groeiplek van de boom. Staat de boom ergens waar hij bij omvallen veel schade kan veroorzaken dan geldt een hogere frequentie van controle en hogere zorgplicht en heeft de boom extra onderhoud nodig. Wanneer te zien is dat de boom gebreken heeft, bijvoorbeeld veel dode takken, dan is dat reden om onderzoek te doen. Als je kunt aantonen dat dit allemaal zorgvuldig is gedaan, dan is er geen sprake van verwijtbaar handelen en is er geen aansprakelijkheid op grond van onrechtmatige daad.

In dit soort zaken geldt de regel dat wie stelt moet bewijzen. Dus degene die schade heeft geleden en meent dat de eigenaar van de boom niet aan zijn zorgplicht heeft voldaan, moet aantonen dat de eigenaar nalatig is geweest in het uitvoeren van onderhoud. Als je bijvoorbeeld een foto hebt waarop duidelijk te zien is dat de boom gebreken heeft, en je de eigenaar hebt aangesproken op de vermoede slechte staat van de boom dan is het aan de eigenaar om aan te tonen dat wél is voldaan aan de zorgplicht.

Schade na een storm

Officieel spreekt het KNMI van storm vanaf windkracht 9. Wanneer dan een goed onderhouden boom na een storm schade veroorzaakt, wordt het lastig de eigenaar daarvoor met succes aansprakelijk te stellen. De omstandigheden liggen dan buiten zijn invloedssfeer; er is sprake van overmacht. Eventuele schade kan als 'stormschade' worden ingediend bij de inboedel-, of de opstalverzekeraar van de schadelijdende partij.

NB: Een verzekeraar spreekt vaak al van storm vanaf windkracht 7. Dus een ruimere definitie dan die van het KNMI.

Gaat het om een geleden schade door storm waarvoor men zelf een verzekering heeft, dan is het in dit soort gevallen verstandig de vordering uit handen te geven aan de verzekeraar. Die kan de schade dan met u afhandelen en eventueel onderling regelen met de aansprakelijkheidsverzekeraar van de eigenaar van de boom. Overigens is het vaak ook 'gunstiger' om eerst de inboedel-, of opstalverzekeraar te benaderen, omdat deze meestal uitgaat van de nieuwwaarde van de beschadigde zaken terwijl een aansprakelijkheidsverzekeraar uitgaat van de dagwaarde.

*Risicoaansprakelijkheid geldt onder andere voor eigenaren van opstallen (artikel 174 Burgerlijk Wetboek (BW)).

Dit komt erop neer dat als iemand schade lijdt door een opstal, de eigenaar hiervoor aansprakelijk is, ongeacht of deze zelf heeft bijgedragen aan het ontstaan van de schade. Het enkele feit dat iemand eigenaar is, brengt de aansprakelijkheid al met zich mee.

Artikel 174 BW Lid 4 geeft aan: *Onder opstal in dit artikel worden verstaan gebouwen en werken, die duurzaam met de grond zijn verenigd, hetzij rechtstreeks, hetzij door vereniging met andere gebouwen of werken.*

Hierin wordt niets vermeld met betrekking tot 'met de grond verenigde beplantingen'.

Bomen zijn geen gebouwen of werken waarvan de eigenaar van de grond aangesproken is voor schade op grond van risicoaansprakelijkheid.